

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Bakalářský studijní program Ekonomika a management,
studijní obor: Marketing
realizovaný na Vyšší odborné škole ekonomické Zlín

PROBLEMATIKA UZNATELNÝCH NÁKLADŮ PROJEKTU
ENERGY IN MINDS! V RÁMCI PROGRAMU EU
CONCERTO
Bakalářská práce

Vypracoval: Barbora Hudečková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Luděk Frkal

Zlín 2006

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Vyšší odborná škola ekonomická
akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora HUDEČKOVÁ**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Finanční řízení podniku**

Téma práce: **Problematika uznatelných nákladů projektu Energy in minds! v rámci programu EU Concerto**

Zásady pro vypracování:

1. Na základě studia odborné literatury uveďte teoretická východiska vztahující se k tématu práce.
2. Prostudujte základní programové dokumenty k činnosti o. s. Zelené bydlení a jeho účasti v programu EU CONCERTO.
3. Provedte analýzu pravidel řízení a financování programu.
4. Analyzujte náklady vynaložené o. s. Zelené bydlení na realizaci programu v období 06 – 11/2005 a zdůvodněte jejich uznatelnost, příp. neuznatelnost.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

[1] KRÁL, B. Manažerské účetnictví. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Management Press, 2003. ISBN 80-7261-062-7.

[2] OMONDI, R., MUNEVAR, J., LILJEGREN, C., NAPPINI, F., SOELTENFUSS, J. Průvodce fondy EU pro neziskové organizace. 1. vydání, Praha: Nadace rozvoje občanské společnosti., 2005. ISBN 80-902302-5-3.

[3] REKTOŘÍK, J. A KOLEKTIV. Organizace neziskového sektoru. 1. vyd. Praha: Nakladatelství EKOPRESS, s. r. o., 2001. ISBN 80-86119-41-6.

[4] RŮŽIČKOVÁ, R. Neziskové organizace. 6. aktualizované vyd., Ostrava: Nakladatelství ANAG, 2004. ISBN 80-7263-220-5.

[5] VILAMOVÁ, Š. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie. 1. vyd., Praha: GRADA Publishing a. s., 2005. ISBN 80-247-1194-X.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Luděk Frkal
EXT

Datum zadání bakalářské práce:

7. října 2005

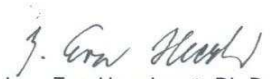
Termín odevzdání bakalářské práce:

9. prosince 2005

Ve Zlíně dne 4. listopadu 2005

Ing. Alena Dofková
v zast. děkan

Ing. Eva Heczková, Ph.D.
v zast. ředitel ústavu

Abstrakt

Tato práce nás seznamuje v teoretické části s neziskovými organizacemi. Poté se soustřeďuje na program EU CONCERTO, kde je blíže představen projekt Energy in Minds! (Mysli na energii!).

Praktická část zahrnuje údaje o občanském sdružení Zelené bydlení. Kromě toho je zde zobrazeno sestavení výkazu uznatelných nákladů projektu Energy in Minds!. V souvislosti se sestavováním výkazu uznatelných nákladů se zde nachází bližší informace o finančních podmínkách, které byly poskytnuty EU v rámci programu CONCERTO. Dále tato práce obsahuje údaje o softwaru Milliarium, který byl poskytnut EU pro projekt Energy in Minds!.

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Ludřku Frkalovi za poskytnuté rady a konzultace a za čas, který mi věnoval.

Jsem ráda, že jsem mohla zpracovávat svou bakalářskou práci v občanském sdružení Zelené bydlení, za což rovněž děkuji.

OBSAH

1	ÚVOD	8
I.	TEORETICKÁ ČÁST	10
2	NEZISKOVÉ ORGANIZACE.....	11
2.1	POJEM „NEZISKOVÁ ORGANIZACE“	11
2.2	POSTAVENÍ A ROLE NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ VE SPOLEČNOSTI.....	13
2.3	ZDROJE FINANCOVÁNÍ NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	14
2.4	NEZISKOVÉ ORGANIZACE A EU	15
2.5	OBČANSKÁ SDRUŽENÍ	16
3	INICIATIVA CONCERTO EVROPSKÉ UNIE.....	20
3.1	PROJEKT ENERGY IN MINDS!.....	20
3.1.1	Seznam účastníků.....	21
3.1.2	Priority projektu Energy in Minds!	23
3.1.3	Demonstrační aktivity	23
3.1.4	Demonstrační aktivity ve Zlíně.....	23
4	NÁKLADY.....	26
4.1	NÁKLADY A EU	26
II.	PRAKTICKÁ ČÁST	28
5	OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ZELENÉ BYDLENÍ	29
5.1	PRÁVNÍ POSTAVENÍ SDRUŽENÍ.....	29
5.2	POSLÁNÍ OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ ZELENÉ BYDLENÍ	29
5.3	ÚČAST OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ ZELENÉ BYDLENÍ V PROGRAMU EU CONCERTO	30
6	VÝKAZ UZNATELNÝCH NÁKLADŮ PROJEKTU ENERGY IN MINDS! V RÁMCI PROGRAMU EU CONCERTO ZA PRVNÍCH ŠEST MĚSÍCŮ REALIZACE PROJEKTU	31
6.1	FINANČNÍ PODMÍNKY	32
6.1.1	Neuznatelné náklady	32
6.1.2	Uznatelné náklady	33
6.1.3	Přímé uznatelné náklady	34
6.1.4	Bližší popis vybraných uznatelných nákladů.....	34
6.1.5	Nepřímé uznatelné náklady.....	39
6.1.6	Nákladové modely	40
6.1.7	Pojetí příjmů.....	42

6.1.8	Zvláštní případ zdrojů zpřístupněných třetími stranami na základě dřívějšího ujednání	43
6.1.9	Uznatelnost nákladů třetích osob	44
6.1.10	Dopad na kalkulaci příspěvku Společenství	44
6.2	MILLIARIUM.....	45
6.3	SESTAVENÍ VÝKAZU UZNATELNÝCH NÁKLADŮ (FORM C) V PROGRAMU MILLIARIUM.....	45
6.3.1	Struktura Form C.....	46
6.3.2	Sestavení Form C	47
6.4	VÝKAZ UZNATELNÝCH NÁKLADŮ – FORM C.....	49
6.5	VÝKAZ UZNATELNÝCH NÁKLADŮ – FORM C – KOMENTÁŘ.....	52
7	ZÁVĚR.....	56
8	RESUMÉ.....	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
	SEZNAM TABULEK.....	60
	SEZNAM PŘÍLOH NA CD.....	61

1 ÚVOD

Bakalářskou práci jsem vypracovávala v občanském sdružení Zelené bydlení, které se zapojilo do 6. rámcového programu EU Concerto.

Tématem mé bakalářské práce je po dohodě s panem ředitelem občanského sdružení Zelené bydlení Ing. Luděkem Frkalem „*Problematika uznatelných nákladů projektu Energy in Minds! v rámci programu EU Concerto*“.

Hlavní náplní mé práce je *sestavit a okomentovat výkaz uznatelných nákladů v rámci projektu Energy in Minds! za šest měsíců trvání projektu*.

V souvislosti se sestavováním výkazu uznatelných nákladů je nezbytné se seznámit s problematikou neziskových organizací, blíže se seznámit s projektem Energy in Minds!, proniknout do problematiky nákladů v rámci projektu a naučit se pracovat s programem Milliarium, který byl poskytnut Evropskou unií pro tento projekt.

Má práce je rozdělena na dvě základní části:

- Teoretická část nás blíže seznamuje s problematikou neziskových organizací a s programem EU Concerto, kde se podrobněji zmiňuji o projektu Energy in Minds!.
- Praktická část nás již přímo směřuje do problematiky nákladů projektu Energy in Minds! s cílem sestavit výkaz uznatelných nákladů projektu.

V *teoretické části* mé práce nejprve obecně charakterizují neziskové organizace. Dále analyzují jejich postavení a roli v dnešní společnosti a zabývám se způsobem financování nestátních neziskových organizací. Dále se zaměřuji na oblast občanského sdružení. Další prostor věnuji programu EU Concerto, kde se blíže soustřeďuji na projekt Energy in Minds!. V této části se také stručně zmiňuji o problematice nákladů.

V *praktické části* se přímo koncentruji na cíl mé bakalářské práce, tedy na sestavení výkazu uznatelných nákladů projektu Energy in Minds! v rámci programu EU Concerto za prvních šest měsíců realizace projektu. Zde vycházím především ze smluv, které se týkají projektu. Výkaz uznatelných nákladů sestavuji pomocí softwaru Milliarium, který zde blíže charakterizuji. Výstupem praktické části je výkaz uznatelných nákladů projektu Energy in Minds! a jeho následný komentář.

Smyslem mé práce je *zhodnotit uznatelné náklady projektu s ohledem na čerpání rozpočtu*.

Příloha je tvořena informacemi o občanském sdružení Zelené bydlení a dále pak údaji o projektu Energy in Minds!. Kromě toho se zde nachází bližší informace o softwaru Milliarium.

I. TEORETICKÁ ČÁST

2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Svoboda sdružování je základem pro vznik neziskových organizací. Tyto dva pojmy spolu úzce souvisejí. Svoboda sdružování je jednou ze základních svobod demokratického státu. Každý moderní stát si musel projít svoji vlastní cestu za svobodou sdružování, za svým neziskovým sektorem.

V historii byla na území České republiky svoboda sdružování bohatá. Absolutní a totalitní režimy svobodu sdružování tvrdě potíraly.

V současnosti je svoboda sdružování v ČR poznamenána především adaptací celé společnosti na tržní podmínky, ve kterých vše co není ziskové je ztrátové a neziskové organizace si proto v těchto podmínkách musí tvrdě prosazovat místo, svůj prostor, svoje opodstatnění.

2.1 Pojem „nezisková organizace“

Nezisková organizace je pojem, který je obecně používán, aniž by byl definován nějakým platným právním předpisem v České republice. Dlouho se uvažovalo o zvláštním zákonu, který by specifikoval neziskovou organizaci, její předmět činnosti, jakým způsobem vzniká, hospodaří, popř. jak bude zdaněna. Zdá se, že se již opouští myšlenka řešit tuto oblast zvláštním zákonem, i když v minulosti se pracovalo na jeho znění.[6]

V určité míře se o neziskových organizacích hromadně zmiňuje zákon o daních z příjmu. Předpisy pro vedení účetnictví platné do konce roku 2003 zavedly nový pojem - nevýdělečné organizace. Tato kategorie organizací je označována jako subjekty, u nichž hlavním předmětem činnosti není podnikání. Druhou část neziskových organizací tvoří organizace veřejného sektoru, a to organizační složky státu, územní samosprávné celky a příspěvkové organizace bez ohledu na zřizovatele.

Neziskové organizace jsou tedy organizace, které nebyly založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Jsou to organizace, o jejichž činnost je jiný zájem, ať už státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na jejich zřízení. Je zde kladen větší důraz na důležitost výsledků hlavního poslání, při čemž výše příjmů z něj stojí obvykle až na druhém místě. Tyto organizace nemusí být vždy nutně neziskové, i když nejsou zřízeny proto, aby zisku dosahovaly. Mezi neziskové organizace jsou zařazeny i obce, kraje a státní fondy, u kterých převažuje charakter veřejné správy a služby, nelze však vyloučit i činnosti podnikatelského

charakteru. Zákon o daních z příjmů vylučuje z okruhu neziskových organizací obchodní společnosti a družstva, i když nebyly založeny za účelem podnikání.

Organizace, která není zřízena nebo založena za účelem podnikání, musí být právnickou osobou, s výjimkou organizačních složek. V žádném případě není možné, aby se za tzv. neziskový subjekt považovala osoba fyzická. Neziskové organizace jsou tedy právnické osoby, mají svého zřizovatele, zakládají se podle různých právních předpisů a podléhají registraci na místech určených jim zákonem, podle kterého jsou zřízeny. Neziskové organizace jsou vedeny také v seznamu ekonomických subjektů, který vede Český statistický úřad, a mají přiděleno identifikační číslo.

Neziskové organizace můžeme členit podle různých kritérií:

Základní rozdělení neziskových organizací je:

- **Státní neziskové organizace** – Česká televize, Český rozhlas, Akademie věd ČR, jednotky územní samosprávy aj.
- **Nestátní neziskové organizace** – občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti a nadace a nadační fondy aj.

Další rozdělení právnických osob je uvedeno v § 18 občanského zákoníku:

- účelová sdružení majetku – např. nadace,
- sdružení fyzických nebo právnických osob – např. občanská sdružení,
- jednotky územní samosprávy – obce, kraje, ale i stát,
- jiné, o nichž tak určí zvláštní zákon – Česká televize, Český rozhlas, Akademie věd ČR, profesní komory.

Zákon o daních z příjmů uvádí výčet těchto subjektů v § 18 odst. 8:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti,
- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- politické strany a hnutí,
- státem uznávané církve a náboženské společnosti,
- nadace a nadační fondy,

- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- obce,
- organizační složky státu,
- kraje,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy,
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon.

Uvedený výčet není konečný. *Obchodní zákoník*, který v § 56 dovoluje, aby společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti byly založeny i za jiným účelem než je podnikání, pokud to zvláštní zákon nezakazuje. Z toho vyplývá, že i tyto dva druhy společností mohou být založeny k výkonu činností, které jsou svým charakterem považovány za neziskové, avšak současná úprava § 18 zákona o daních z příjmů takto založené obchodní společnosti nepovažuje za subjekty neziskové, a nemohou tedy využít výhody odpočtu 30 % z daňového základu jako jiné neziskové organizace.

2.2 Postavení a role neziskových organizací ve společnosti

Neziskové organizace v demokratickém státě mají nezastupitelné místo. Stát v demokratickém systému musí a může zajišťovat jen to, k čemu jej pověří občané tím, že zvolí politické strany a ty zase delegují členy vlády, ministry a další výkonné orgány. Kdyby stát převzal odpovědnost za neziskový sektor, omezil by tím svobodu občanů, možnost jejich angažování se ve prospěch i minoritních zájmů, možnost, aby sami mohli ovlivňovat dění a rozhodovat o využití peněz. Stát prostě určité věci dělat nemůže. Navíc, takový stát, který na sebe vezme všechnu odpovědnost za člověka, a všechno za něj obstará, vše mu přiděluje, tak tím ho zbavuje svéprávnosti a svobody. Takový stát tu ještě před 16 lety existoval.

Neziskový sektor je a má být jakousi protiváhou, přirozenou bariérou proti rozpínavosti státních i nadstátních struktur a „kompenzací“ dravosti sektoru soukromého. Má být kritikem, doplňkem a současně i jakousi konkurencí státu v oblasti realizace zájmů občanů a sociálních služeb. Silná občanská společnost omezuje jak moc státu, tak i moc politických stran a svým způsobem mnoho funkcí státu i nahrazuje.

Kdyby neexistoval neziskový sektor, pak by se lidé mohli na jakémkoliv dění ve státě podílet pouze formou účasti na volbách jednou za 4 roky.

Svoje oprávnění má v demokratickém státě i existence organizací, které jsou vyloženě protistátní, tedy jdoucí proti tomu, co stát hlásá, nebo dělá. V ČR je to například hnutí Greenpeace, Amnesty International, ale třeba i Spolek Šalamoun, ověřující si správnost soudních rozsudků.

Demokratický stát si má být těchto slabin vědom, má sám sebe omezovat tím, že podporuje tento třetí sektor jak zákonodárstvím, tak třeba tím, že určité peníze přidělí různým nadacím a ty je pak, již zcela nezávisle na státu, rozdělují dál.

Neziskový sektor tedy vyplňuje mezery do kterých stát „nedosáhne“, nebo nemá zájem dosáhnout ani sektor soukromý (ziskový), protože je to oblast, na které se nedá vydělat. Neziskové organizace působí tedy často tam, kde by soukromé ziskové firmy nepřežily.

Neziskové organizace jsou dodavatelem celé řady služeb jak pro nejrůznější cílové skupiny, tak pro danou komunitu, resp. společnost jako celek. V neziskovém sektoru při poskytování služeb nejde jen o ekonomickou stránku věci. Většina organizací nepovažuje poskytování služeb za běžnou rutinní aktivitu, ale vidí v ní své poslání.

Neziskové organizace mezi lidmi posilují i pocity solidarity a komunity. Povzbuzují procesy vzájemné interakce, tvorby důvěry a vzájemnosti, od kterých závisí fungování trhu i demokracie. Neziskové organizace vyplňují prostor mezi občanem a státem a umožňují mu podílet se na veřejné politice ještě jiným způsobem než prostřednictvím voleb.

2.3 Zdroje financování nestátních neziskových organizací

Neziskové organizace jsou ve své podstatě organizace jejichž hlavním smyslem *není vytváření zisku*. Pokud jsou schopny nějaký zisk vytvořit, nemůže sloužit jako prostředek k obohacení majitelů organizace. Naopak musí být zpět do neziskové organizace vložen a sloužit jako zdroj hospodaření organizace.

Neziskové organizace nejsou schopny vytvářet zisk dostatečně velký pro financování své činnosti. Management neziskové organizace tedy musí hledat další možné zdroje pro financování své činnosti. Proces získávání finančních prostředků se proto stává běžnou součástí práce každé neziskové organizace.

Pro značný počet subjektů nestátních neziskových organizací lze říct, že již dnes je konkurenční prostředí v oblasti získávání finančních zdrojů značné. Hlavním problémem je

dostupnost finančních zdrojů. Většina finančních zdrojů pro aktivity nestátních neziskových organizací je zatížena z vnějšku nesrozumitelnými „fintami“ a procedurami, které donátoři používají, či značnými administrativními obtížemi, které pro získání těchto finančních prostředků musí žadatelé podstoupit. Neobvyklé není ani dodržování domluvených podmínek, například splátkové kalendáře u státních dotací. Na druhé straně nejsou ani nestátní neziskové organizace pro donátory přehledné a srozumitelné, a to je odrazuje od ochotnějšího a operativnějšího sponzorování.

V současné době tvoří možné zdroje pro činnosti nestátních neziskových organizací:

- státní dotace,
- dvě etapy rozdělení Nadačního investičního fondu,
- obecní rozpočty,
- zahraniční státní i soukromé zdroje,
- podnikatelská sféra,
- vnitrostátní nadační zdroje,
- veřejnost,
- příjmy z vlastní činnosti nestátních neziskových organizací,
- členské příspěvky u občanských sdružení,
- daňová a poplatková zvýhodnění.

2.4 Neziskové organizace a EU

Česká republika spolu s dalšími kandidátskými zeměmi přistoupila dne *1. května 2004* k Evropské unii. Tímto krokem jsme se zařadili do společenství vyspělých evropských zemí, které již měly možnost pocítit výhody i nedostatky evropské integrace.

Předvstupní nástroje EU byly určeny pro kandidátské země s cílem napomáhat při řešení konkrétních úkolů zavádění evropské legislativy. Realizace předvstupních nástrojů je po vstupu ČR do EU nahrazena možností využívání strukturálních fondů EU a Fondu soudružnosti. Projekty realizované prostřednictvím předvstupních nástrojů však budou dobíhat až do roku 2006.

Základním nástrojem strukturální a regionální politiky Evropské unie jsou tedy *strukturální fondy* a *Fond soudržnosti EU*. Jejich význam pro hospodářskou a sociální soudržnost je v rámci EU nezastupitelný.

Evropská komise je bezpochyby největším evropským dárce. Odhaduje se, že 1 mld. Euro (z celkového rozpočtu okolo 100 mld. Euro) je dostupná pro projekty nestátních neziskových organizací, a i to je jen pověstná špička ledovce.

Problém tedy není v nedostatku programů nebo fondů, ale v nutnosti mít dobrou strategii, jak na tyto finanční zdroje dosáhnout.

Je nutné zvážit výhody a nevýhody financování z Evropské unie. Mezi negativa patří velmi rigidní a byrokratický systém, který financování z fondů EU provází. Přístup Komise je velmi silně založen na „papírování“ a vyžaduje vysokou úroveň psaní projektů, schopností při řízení projektu a při finančním řízení. Ale i finanční nařízení, které upravuje financování z Evropské unie, často vyžaduje, aby se žadatel poohlédl po spolufinancování od nadací a nebo od jiných organizací a po zárukách od finančních institucí. Žádost by jinak mohla být automatiky odmítnuta.

Velmi důležitý je pro úspěšné schválení žádosti *rozpočet*. Komise jej totiž použije jako základ pro výpočet grantu.

2.5 Občanská sdružení

Podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, mají občané právo svobodně se sdružovat bez povolení státního orgánu.

Občanské sdružení je nestátní nezisková organizace, je samostatnou právnickou osobou. Členy mohou být jak fyzické, tak i právnické osoby.

Občanské sdružení vzniká registrací se současnou evidencí na Českém statistickém úřadě, který vede evidenci sdružení. Návrh na registraci podávají nejméně tři občané, alespoň jeden z nich musí být starší 18 let.[6]

Registrace Občanského sdružení se provádí u Ministerstva vnitra ČR na základě předložení dvou stejnopisů stanov a návrhu na registraci.

Návrh na registraci musí obsahovat:

- název a sídlo sdružení,
- cíle činnosti,

- označení členů přípravného výboru,
- označení zmocněnce přípravného výboru oprávněného jednat jménem výboru,
- podpisy členů přípravného výboru.

Stanovy musí obsahovat mj. tyto údaje:

- název sdružení,
- sídlo,
- cíl činnosti,
- orgány sdružení a způsob jejich ustanovování a určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,
- ustanovení o organizačních jednotkách,
- podmínky vzniku členství,
- práva a povinnosti členů,
- zásady hospodaření.

Nejvyšším orgánem je *valná hromada* (členská schůze). Mezi valnými hromadami řídí chod organizace výbor (rada, předsednictvo apod.) obvykle v čele s předsedou. Podnikatelské aktivity nesmí být hlavním cílem sdružení, pouze prostředkem k dosažení tohoto cíle. Pokud aktivita naplňuje podmínky živnostenského zákona, je nutné získat živnostenské oprávnění.

Občanská sdružení se mohou sdružovat k dosažení určitého účelu, může tak vzniknout i nová právnická osoba. Zákon připouští, aby sdružení zřizovala podle svých stanov organizační jednotky, které jsou oprávněny jednat svým jménem a jsou právnickými osobami. Občanská sdružení se nezakládají k výdělečné činnosti. Občanské sdružení se zakládá v různých oblastech života společnosti k uspokojení zájmů svých členů a občanů v jejich okolí. Charakteristickým znakem občanského sdružení je členská základna. V praxi jsou zakládána občanská sdružení s rozmanitým zaměřením, např. na provozování sportu, ochrany přírody a přírodních zdrojů, zájmové činnosti dětí a mládeže, kultury, vzdělání aj.

Hospodaření sdružení občanů se řídí obecnými předpisy a vše, co není právně upraveno, je nutné zakotvit do stanov.

Občanská sdružení používají rozmanité zdroje financování své činnosti:

- výnosy z vlastního majetku a vlastních činností,
- členské příspěvky,
- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace z rozpočtu místních samospráv,
- dary právnických a fyzických osob, a to jak z ČR, tak i ze zahraničí,
- finanční podpory od zahraničních či tuzemských nadací.

Mezi občanská sdružení patří:

- odborové organizace,
- zahrádkáři,
- tělovýchovné jednoty,
- rybářské spolky,
- chovatelé, včelaři,
- Český svaz žen,
- Český červený kříž,
- Myslivecká sdružení a Český myslivecký svaz,
- Obce – Obec architektů, Obec moravskoslezských spisovatelů,
- Asociace muzeí a galerií,
- Rada státních galerií.

Občanské sdružení zaniká:

- a.) rozhodnutím členů,
- b.) rozhodnutím Ministerstva vnitra.

Při likvidaci občanského sdružení se postupuje podle § 20 občanského zákoníku a ten odkazuje na postup v příslušných ustanoveních o likvidaci společností v obchodním zákoníku. Likvidace občanského sdružení musí být zveřejněna *Obchodním věstníkem*. Postup při likvidaci by měl být upraven již ve stanovách. Při zániku občanského sdružení

lze majetek rozdělit mezi členy občanského sdružení. Občanskému sdružení je dovoleno spojit se také s jiným občanským sdružením, a to tak, že:

- a.) vznikne jiné občanské sdružení, nebo
- b.) pokračuje jedno ze sloučených a druhé zaniká.

Stačí k tomu schválení valných hromad a Ministerstvu vnitra se tato skutečnost jen oznámí.[6]

3 INICIATIVA CONCERTO EVROPSKÉ UNIE

Ceny elektřiny, plynu i tepla neustále stoupají. Od Nového roku se plánuje opět zdražení energií. Pro většinu z nás je to již neúnosné. Všude kolem nás můžeme vidět, jak lidé zateplují své domy a nahrazují staré okna plastovými. Snaží se ušetřit všude, kde to je možné.

Vědci také varují, že vinou změn klimatu v příštích desetiletích přibude extrémních výkyvů počasí, jako jsou povodně, sucha, vlny horka a hurikány, i třeba lesních požárů. Značné budou také ekonomické škody. Příčinu vědci přisuzují hlavně spalování uhlí, ropy a zemního plynu.

Generální ředitelství pro energetiku a dopravu Evropské komise vyvíjí značné úsilí v oblasti snižování energetické náročnosti a spotřeby energie, zvyšování efektivního využívání energie a obnovitelných zdrojů při její výrobě, a v oblasti snižování negativních dopadů výroby energie na životní prostředí. Přijetím Kyótského protokolu se EU zavázala ke snižování produkce skleníkových plynů. V rámci prosazování těchto kroků vypisuje Evropská unie podpůrné programy, jejichž součástí je i iniciativa *Concerto*, vyhlášená v červnu 2003.

Projekty Concerto, které jsou součástí **6. rámcového programu Evropské unie pro výzkum a technologický vývoj**, si kladou za cíl podporovat obce při zavádění energeticky úsporných technologií a opatření. Projekty by měly ukázat možnosti, jak prostřednictvím integrovaného přístupu k energetické politice snižovat spotřebu energie a zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů energie.

Jedná se o program vědecko-výzkumný. Z čehož plyne, že se připouští určitý rizikový faktor – tedy např., že se nepodaří 100 % naplnit všechny cíle.

Bylo předloženo celkem 42 projektů. Na přípravě každého z nich se podílelo v průměru 15 účastníků ze čtyř zemí. Jen asi každý pátý projekt byl vybrán k podpoře a Zlín se tak stal jediným úspěšným ze 7 českých a 16 východoevropských kandidátů, kteří se o účast v Concertu ucházeli.

3.1 Projekt Energy in Minds!

Projekt *Energy in Minds!* (Mysli na energii!) je jedním z osmi projektů, které byly vybrány k podpoře. Mezinárodní konsorcium projektu Energy in Minds! se skládá z 15 řádných účastníků ze čtyř měst čtyř zemí Evropské unie.

Cílem projektu Energy in Minds! je demonstrovat, že snížení spotřeby fosilních paliv a emisí CO₂ o 20 – 30 % v sektoru budov a bydlení lze dosáhnout redukcí energetické spotřeby a zvýšeným využitím obnovitelných zdrojů. Výzvou je realizovat tyto cíle v praxi ve vymezených částech čtyř účastnických měst (z Rakouska, České republiky, Německa, Švédska) v časovém horizontu pěti let a za ekonomicky výhodných podmínek. Zavedením navzájem koordinovaného souboru investičních opatření v oblasti infrastruktury s využitím obnovitelných zdrojů energií a úspor energií v budovách spolu s informačními a motivačními opatřeními dojde k významnému zlepšení „energetického myšlení“ obyvatel.

Podmínkou toho je souhra všech aktérů na poli výroby, distribuce a spotřeby energií, jejichž ekonomické zájmy jsou samozřejmě různorodé.

Cílem tohoto programu je tedy sladění cílů těchto čtyř subjektů, jejímž výsledkem bude *snížení spotřeby energií*.

Musíme si především uvědomit, že tento hlavní ekologický problém současnosti lze řešit způsobem výhodným pro všechny zainteresované strany a hlavně pro životní prostředí.

3.1.1 Seznam účastníků

Na projektu se podílí 17 subjektů ze 6 zemí. Jsou to:

- Steinbeis-Transferzentrum EGS (STZ), Německo, jako koordinátor

Rakousko

- Management Energetického regionu Weiz-Gleisdorf (M-ERWG)
- Institut technologií obnovitelného rozvoje (AEE)
- Energetický park – STEWEAG GmbH (FWS)

Česká republika

- Statutární město Zlín (C-Zlín)
- Teplo Zlín, a. s. (Teplo Zlín)
- Ekosolaris, a. s. (Ekosolaris)
- Občanské sdružení Zelené bydlení (GHA)

Německo

- Městský úřad Neckarsulm (C-NSU)
- Technické služby Neckarsulm (SWN)
- Energetická iniciativa Heilbronn (E-Initiative)

Švédsko

- Město Falkenberg (C-Falk)
- Energetika Falkenberg (FEAB)
- Správa nemovitostí Falkenberg AB (FaBo)
- Universita Halmstad (H-Uni)

Itálie

- Úřad provincie Turín (Torino)

Slovinsko

- Městský úřad Gornji Grad (Gornji), Slovinsko

Italský Turín a slovinský Gornji Grad se účastní v omezené míře jako tzv. pozorovatelé a budou čerpat jen malou část z přidělené podpory.

„Kmenovými“ účastníky je tedy 16 subjektů, firem, neziskových organizací a vědeckých pracovišť ze čtyř měst čtyř zemí. Dle podmínek programu je tzv. povinným účastníkem vždy i samotné město, takže vedle Zlína jde ještě o rakouský Gleisdorf, německý Neckarsulm a švédský Falkenberg.

Řízení projektu probíhá na dvou úrovních. Hlavním koordinátorem je německá konzultační firma Steinbeis – Transferzentrum EGS ze Stuttgartu. Každé ze čtyř účastnických měst má svého regionálního koordinátora, který odpovídá jednak za realizaci „své“ části projektu, ale také za akce, pořádané ve „svém“ městě pro ostatní účastníky projektu. A právě vzájemná výměna informací, zkušeností a odborníků je jedním z těžišť projektu.

Koordinátorem „zlínského“ části projektu je *občanské sdružení Zelené bydlení*. Těmi, kdo se spolu s občanským sdružením Zelené bydlení účastní na přípravě projektu ve Zlíně, jsou:

- *Magistrát města Zlína* jako město, v němž se projekt realizuje,

- *Teplo Zlín a. s.* jako distributor tepla a teplé vody ve Zlíně,
- *Ekosolaris Kroměříž* jako firma specializující se na využití obnovitelných zdrojů energie.

3.1.2 Priority projektu Energy in Minds!

1. Zvýšení energetické uvědomělosti občanů a institucí města cestou informačních a propagačních kampaní, výstav, školení, seminářů...
2. Nalezení ekonomických mechanismů, které by zainteresovaly všechny (včetně výrobců a distributorů energií!) na snížení celkové spotřeby.
3. Modelové demo-aktivity (zateplování budov, výstavba nových nízkoenergetických domů, instalace obnovitelných zdrojů energií apod.).

3.1.3 Demonstrační aktivity

V rámci projektu Energy in Minds! je třeba k prezentaci technologií a postupů, umožňujících šetřit energii z tradičních zdrojů, využít rozličných demonstračních aktivit. Tyto aktivity byly vybrány tak, aby se vzájemně doplňovaly a celkově pokryly širokou oblast technologií a rozsah důležitosti. Pozornost byla upřena na rentabilitu nákladů a integraci do stávající energetické infrastruktury, aby bylo dosaženo široké akceptovatelnosti, použitelnosti a zájmu ostatních o následování. Již existující opatření na poli obnovitelných zdrojů energií a racionálního využití energie v účastnických městech budou v průběhu projektu Energy in Minds! dále posílena. Aktivity by měly mít především významný dopad na snížení spotřeby energie a produkce CO₂ v daném regionu. Stavební práce na většině z ukázkových staveb by měly začít v prvních 24 měsících programu Concerto, což vytvořilo dostatečný prostor pro monitoring, měření, dokumentování a zhodnocení výsledků. Všechny ukázkové stavby budou monitorovány a dokumentovány z hlediska spotřeby energie, životního prostředí, nákladů a přijímání veřejností.

3.1.4 Demonstrační aktivity ve Zlíně

Zlín je průmyslové město v České republice s populací 76.000 obyvatel. Cílem demonstračních opatření Concerto budou městské části Podhoří, Louky a Jižní Chlum s cca 1.900 obyvateli.

Cílem programu Concerto je 33% snížení spotřeby fosilních paliv, a to především formou:

1. úspor energií v budovách:

- Energetická prověrka všech soukromých, kancelářských a průmyslových budov v demonstrační oblasti Podhoří-Louky a identifikace 20 % budov s nejhoršími parametry, pro které budou navržena a implementována nákladově efektivní opatření.
- Stavební úpravy 40 rodinných domků, 80 bytů v bytových domech, 2 veřejných a 3 kancelářských budov s cílem snížení jejich energetické spotřeby k vytápění o 60 % ve srovnání se současným stavem a 30 % nižší oproti platné národní normě.
- Výstavba 15 nových rodinných domků a 2 bytových domů jako ekobudov s energetickou spotřebou na vytápění min. o 60 % nižší oproti platné národní normě.

2. využitím obnovitelných zdrojů energie:

- 900 m² solárně termických systémů pro kombinované vytápění a přípravu teplé užitkové vody v 50 rodinných domech a 300 m² velkoplošných aplikací pro bytové domy a městské lázně.
- 40 fotovoltaických systémů o průměrném výkonu 2 kWp pro rodinné domy a dva velkoplošné fotovoltaické systémy, každý o výkonu cca 100 kWp (jeden střešní, jeden jako „solární farma“).
- Využití bioplynu generovaného na skládce komunálního odpadu k vyhřívání nových provozoven postavených v okolí skládky a kogenerační výrobě elektrické energie, přispívající dodávkami do systému veřejného osvětlení města.

Integrace obnovitelných zdrojů energií a úspor energií v budovách:

- Informační kampaně, výstavy, brožury, webové prezentace a výukové programy k propagaci a zavádění opatření v oblasti obnovitelných zdrojů energií a úspory energií v budovách pro občany, podnikatelské subjekty a úřady.
- Ustavení Zlínské energetické agentury.
- Zdokonalení komunálního energetického managementu.
- Široké použití obnovitelných zdrojů energií v nově postavených ekobudovách a rekonstruovaných objektech k pokrytí významné části jejich zbytkových energetických potřeb.

Specifické inovace:

- Vývoj a implementace nových strategií v centrálním rozvodu tepla, které budou motivovat koncové uživatele k optimalizaci jejich systémů pro nižší vratné teploty.
- Vývoj nákladově efektivních materiálů a technologií pro výstavbu nových ekobudov a pro stavební úpravy již existujících budov za účelem snížení jejich energetické náročnosti.

Projekt Energy in Minds! nesměřuje přímo k opravě národních či mezinárodních norem, jeho cílem je demonstrovat možnosti zlepšení energetické účinnosti a redukce emisí CO₂, kterých lze dosáhnout při stanovení dostatečně ambiciózních cílů. Určité demonstrační projekty budou důležitými příklady např. dosažitelné úrovně energetické spotřeby při renovaci v nových budovách, v úřadech a průmyslových objektech prokáží vliv efektivního řízení u centrálního vytápění, čímž bude nepřímo vyvíjen tlak na promítnutí dosažených výsledků do norem.

Některá inovační opatření již budou vycházet z norem, které se v současnosti připravují, jako např. z chystané direktivy pro budovy a návrhu CEN/TC312, který se týká solárních systémů. Realizovaná opatření budou sloužit jako první praktické příklady uvádění norem do praktického života.

Hlavním strategickým dopadem projektu Energy in Minds! je to, že zúčastněné regiony budou sloužit jako demonstrační komunity a příklady úspěšné implementace strategií a technologií energetických úspor a snižování emisí CO₂, čímž budou katalyzovat a simulovat podobná opatření v dalších zemích EU. [15]

4 NÁKLADY

Náklady patří v ekonomice k nejzákladnějším pojmům.

Základním obsahem pojmu nákladů je vynaložení určitého množství práce v procesech hospodářské činnosti za účelem získání požadovaného druhu a rozsahu výkonů, uspokojujících další potřeby. Náklady tak představují vynaložení příslušného množství práce až po moment získání požadovaných výkonů.

V podstatě máme dvojí pojetí nákladů: jedno ve *finančním účetnictví*, které je určeno pro externí uživatele, druhé v *manažerském účetnictví*, kterého využívají manažeři v řízení.

Ve finančním účetnictví se náklady vymezují jako úbytek ekonomického prospěchu, který se projevuje poklesem aktiv nebo přírůstkem dluhů a který v hodnoceném období vede ke snížení vlastního kapitálu.

V manažerském účetnictví se vychází z charakteristiky nákladů jako hodnotově vyjádřeného, účelného vynaložení ekonomických zdrojů podniku, účelově souvisejícího s ekonomickou činností.[3]

Pro nás je důležité především pojetí nákladů ve finančním účetnictvím s ohledem na požadavky Evropské komise.

4.1 Náklady a EU

Komise financuje jen takové náklady, které považuje za uznatelné. Proto musí být v rozpočtu zřetelně odděleny uznatelné náklady od neuznatelných.

Komise jasně definuje „*přímé uznatelné náklady*“ jako takové, které jsou nutné k tomu, aby byl projekt proveden, tzn. tyto náklady vznikají jen kvůli projektu.

Tyto náklady odpovídají popisovaným aktivitám v textové části projektu. Záleží tedy vždy na konkrétním projektu, do jaké míry budou náklady uznatelné. Mezi přímé uznatelné náklady Evropská komise zařazuje např. tyto položky:

- Osobní náklady – náklady na jeden den práce na projektu. Zde existují podle kategorií osobních nákladů limity na sazby, které mohou být nárokovány.
- Cestovné, ubytování a výdaje na stravování.
- Vybavení – nové nebo používané. Nákup nebo pronájem pozemků a nemovitostí se málokdy považuje za způsobilý výdaj.

- Poplatky za finanční služby – poplatky za finanční transakce, pojištění.
- Výdaje na služby, které souvisejí s uznatelnými výdaji.
- Subdodávky. U nich existují procentuální stropy vypočítávané z celkových nákladů. Komise například odmítne takový projekt, kde je 80 % projektových nákladů spojeno se subdodávkou.
- Výdaje na šíření informací, propagaci.
- Ostatní výdaje, které vzniknou na základě grantové smlouvy – např. náklady na audit, na překlad zpráv a na certifikáty.

Za „*neuznatelné náklady*“ jsou považovány náklady, které nemohou být financovány Evropskou komisí. Jsou to např.:

- fixní kapitálové náklady,
- celkové zajištění ztrát a možné budoucí závazky,
- pohledávky,
- placení úroků,
- úhrady výdajů, které jsou považovány za nepřiměřené.[4]

V projektových dokumentech, které se týkají financování projektu Energy in Minds!, se velmi často budeme setkávat s pojmem „*běžné účetní zvyklosti*“. Např. uznatelné náklady „*musí být stanoveny v souladu s běžnými účetními zvyklostmi účastníků*“. Tzn., že účastník zde musí aplikovat jeho běžnou definici uznatelných nákladů. Jestliže je v jeho obvyklých účetních zvyklostech konkrétní náklad vždy považován za nepřímý náklad, musí ho považovat za nepřímý náklad také v rámci nepřímých aktivit 6. rámcového programu.

Aplikace běžných účetních zvyklostí přímého účastníka hraje v rámci financování projektu jednu ze zásadních rolí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ZELENÉ BYDLENÍ

5.1 Právní postavení sdružení

Občanské sdružení Zelené bydlení bylo zaregistrováno Ministerstvem vnitra České republiky 18. 1. 2000.

Sdružení sdružuje členy na základě dobrovolného zájmu především o přírodu, ekologii a trvale udržitelný rozvoj. Ze sdružení může každý svobodně vystoupit.

Sdružení je právnickou osobou a je oprávněno jednat v právních vztazích svým jménem a na vlastní majetkovou odpovědnost.

Sdružení je neziskovou organizací. Je nepolitické, organizačně i jinak nezávislé na státních orgánech, politických stranách, církvích, jiných občanských sdruženích a iniciativách, spolupracuje však s nimi při uskutečňování společných a lidstvu prospěšných zájmů.

Nejvyšším orgánem sdružení je valná hromada, která se koná 1 x ročně. V době mezi konáním valných hromad je sdružení řízeno správní radou, která pracuje ve složení: předseda a 2 členové správní rady. Kontrolním a odvolacím orgánem je dvoučlenná revizní komise. Jednání správní rady se uskutečňují jednou měsíčně.

K 31. 8. 2005 mělo sdružení 74 členů. Z nich je 5 členů přihlášeno jako právnická osoba a 66 členů jako fyzická osoba. 5 členů je zahraničních, z toho 3 jsou ze Slovenska a 2 z USA.

Sdružení hospodaří s movitým i nemovitým majetkem, který je určen výhradně k plnění účelů a cílů sdružení a k zajišťování těch činností, které k těmto cílům směřují. Zdroje majetku sdružení jsou zejména vyčleněné části zdrojů z podnikání v rámci vedlejší činnosti sdružení, které se děje v souladu s obecně právními předpisy, dary a příspěvky právnických i fyzických osob, příspěvky státu a obce, výnosy účelově zaměřených ekologických akcí, členské příspěvky, úroky, finanční a hmotné prostředky z úhrad za služby, které jsou poskytované v rámci plnění účelu a cíle sdružení.

5.2 Poslání občanského sdružení Zelené bydlení

Posláním občanského sdružení Zelené bydlení je prosazovat trvale udržitelný rozvoj v každodenním životě. Svou činností dokazuje, že životní úroveň lze zvyšovat i bez nároku na vyšší spotřebu energie, pitné vody a dalších přírodních zdrojů.

Své poslání uskutečňuje formou školení, přednášek, workshopů, odborných exkurzí, poskytuje ekologické poradenství a je iniciátorem konkrétních akcí k výstavbě objektů přírodní architektury a dalších systémů, zmírňujících negativní dopady bydlení na přírodu a krajinu.

V roce 2001 šlo např. o výstavbu kořenové čističky odpadních vod pro 50 ekvivalentních obyvatel, v roce 2002 doplněnou systémem k zpětnému využití přečištěné vody k zavlažování. V současnosti je prioritou občanského bydlení výstavba ekosídliště rodinných domků chráněných zemí v lokalitě Jižní Chlum u Zlína.

Při realizaci projektů spolupracuje s dalšími organizacemi, firmami a jednotlivci, kteří občanskému sdružení Zelené bydlení poskytují odbornou, věcnou nebo finanční pomoc.

5.3 Účast občanského sdružení Zelené bydlení v programu EU Concerto

V červnu 2005 došlo k „odstartování“ projektu *Energy in Minds!* v rámci programu *Concerto*. Občanské sdružení Zelené bydlení se stalo koordinátorem zlínské (a tedy české) účasti v programu.

6 VÝKAZ UZNATELNÝCH NÁKLADŮ PROJEKTU ENERGY IN MINDS! V RÁMCI PROGRAMU EU CONCERTO ZA PRVNÍCH ŠEST MĚSÍCŮ REALIZACE PROJEKTU

Pro každý projekt Evropské unie jsou velmi důležité náklady. EU financuje jen ty náklady, které považuje za *uznatelné*. Rozlišení uznatelných nákladů od neuznatelných je pro účastníky projektu Energy in Minds! životně důležité. Pouze na základě toho se odvíjí, jak velký příspěvek ke krytí nákladů od EU získají.

Tento projekt byl zahájen v červnu roku 2005 a každý rok musí proběhnout vyúčtování vykazovaného období a audit.

Cílem mé práce je *sestavit a okomentovat výkaz uznatelných nákladů* v rámci projektu Energy in Minds! za šest měsíců trvání projektu. Bude se jednat o tzv. zkusmý audit. Ten skutečný bude realizován v šestém měsíci roku 2006.

I když se jedná pouze o „zkusmý“ audit, bude hrát pro občanské sdružení Zelené bydlení důležitou roli. Projekt je svým rozsahem pro občanské sdružení unikátní. Občanské sdružení se ocitlo poprvé v roli koordinátora projektu v rámci programu EU. Vyúčtování nákladů je velmi důležité pro přidělování příspěvku Společenstvím. Proto se občanské sdružení Zelené bydlení rozhodlo pro „zkusmé“ vyúčtování nákladů s následným auditem.

Údaje potřebné pro sestavení výkazu uznatelných nákladů jsem získala z charakteristiky nákladů, které byly poskytnuty Evropskou komisí v rámci smluv týkajících se projektu Energy in Minds! .

Pro vypracovávání zpráv a evidenci nákladů jednotlivými účastníky byl Evropskou unií poskytnut software *Milliarium*.

Smlouvy týkající se projektu, stejně jako software Milliarium jsou uváděny v anglickém jazyce. Proto také jednotlivé položky finančního výkazu jsou uváděny v anglickém jazyce a částky nákladů v měně Euro.

Dříve než sestavím výkaz uznatelných nákladů, musím se blíže seznámit s finančními podmínkami, které nám poskytla Evropská komise. Z těchto údajů budu vycházet při určování uznatelných nákladů a při jejich dalším rozdělování na přímé a nepřímé náklady.

Také se musím seznámit se softwarem Milliarium. Do tohoto programu zanesu veškeré zjištěné data a sestavím výkaz uznatelných nákladů, který je v tomto programu označován jako *Form C*.

V závěru praktické části se již budu koncentrovat na výkaz uznatelných nákladů (Form C), na jeho charakteristiku, složení, následné sestavení a komentář získaných výstupů.

6.1 Finanční podmínky

Finanční podmínky programu Concerto, ze kterých jsem vycházela, se vztahují na všechny programy 6. rámcového programu EU pro vědu a technologický rozvoj.

Evropská unie definuje finanční a účetní podmínky, jako jsou uznatelné a neuznatelné náklady, rozdělení nákladů na přímé a nepřímé, příjmy projektu, konkretizuje způsoby kontrol a auditů.

Základním předpokladem, ze kterého vycházím při sestavování výkazu uznatelných nákladů, je rozdělení nákladů na *uznatelné* a *neuznatelné* náklady. Protože pouze uznatelné náklady mohou být refundovány příspěvkem od EU.

6.1.1 Neuznatelné náklady

Za neuznatelné náklady jsou považovány náklady, které nemohou být financovány Evropskou komisí. Mezi neuznatelné náklady projektu Energy in Minds! řadíme:

- nepřímé daně, včetně DPH nebo poplatků,
- dlužné úroky,
- rezervy pro možné budoucí ztráty nebo výlohy,
- kurzovní ztráty,
- náklady, které jsou deklarovány, vytvořeny nebo refundovány z jiného projektu Společenství,
- náklad související s obratem kapitálu,
- dluh a dlužné manipulační poplatky,
- nadměrné nebo svévolné výdaje,
- aj.

Neuznatelné náklady zahrnují také všechny náklady kalkulované podle jiných obecných zásad (např. „běžné náklady“, „pomyslné nájemné“, „náklady ušlé příležitosti“). Proto žádný z těchto nákladů nemůže být účtován.

6.1.2 Uznatelné náklady

Na rozdíl od předešlé soustavy programů EU, *nejsou uznatelné náklady pevně stanoveny*. Základem pro určení těchto nákladů jsou běžné účetní zvyklosti účastníků. Definice uznatelných nákladů se zakládá:

- na vyloučení nákladů, které jsou uvedeny v seznamu neuznatelných nákladů,
- na souhrnných podmínkách uznatelnosti zbývajících nákladů.

Všeobecně podmínky uznatelnosti nákladů

- musí být reálné, hospodárné a nezbytné k provedení projektu,
- musí být stanoveny přímými účastníky podle jejich obvyklých účetních zvyklostí,
- musí být vytvořeny během trvání projektu,
- musí být zaznamenány v účetnictví přímého účastníka, který je vytvořil, ne později než k datu zahájení auditu. Účetní postupy používané při účtování nákladů a příjmů musí respektovat účetní pravidla státu, ve kterém má účastník své sídlo a musí umožňovat přímé „spárování“ mezi náklady a příjmy vyvolanými při realizaci projektu.
- V případě příspěvků, které byly poskytnuty třetími stranami na základě předcházející dohody mezi účastníkem a třetí osobou, musí tyto náklady být:
 - vzniklé v souladu s obvyklými účetními principy těchto třetích stran,
 - zaznamenány v účtech třetí strany ne později než k datu zahájení auditu.

Ne všechny uznatelné náklady jsou refundovány stejně! To již záleží na typu aktivit, ke kterým tyto náklady náleží.

Dle typu aktivity se hraří ze zdrojů EU:

- **100 %** uznatelných nákladů u *školení a nákladů na řízení projektu* (training and management),
- **50 %** uznatelných nákladů u podprojektů *výzkumného* charakteru (research),

- 35 % uznatelných nákladů u *demonstračních aktivit* (demonstration).

Kromě vymezení uznatelných nákladů rozlišuje 6. rámcový program také mezi *přímými* a *nepřímými uznatelnými náklady*.

6.1.3 Přímé uznatelné náklady

Přímé náklady jsou uznatelné náklady, které bezprostředně souvisejí s projektem, a jsou vymezeny přímým účastníkem podle jeho obvyklých účetních zvyklostí.

Komise definuje *přímé uznatelné náklady* jako takové, které jsou nutné k tomu, aby byl projekt proveden, tzn. tyto náklady vznikají jen kvůli projektu.

Tyto náklady odpovídají popisovaným aktivitám v textové části projektu. Záleží vždy na konkrétním projektu, do jaké míry budou náklady uznatelné. Mezi přímé uznatelné náklady Evropská komise zařazuje např. tyto položky:

- osobní náklady,
- cestovné, ubytování a výdaje na stravování,
- vybavení – nové nebo používané (nákup nebo pronájem pozemků a nemovitostí se málokdy považuje za uznatelný výdaj),
- poplatky za finanční služby – poplatky za finanční transakce, pojištění,
- výdaje na služby, které souvisejí s uznatelnými výdaji,
- subdodávky,
- výdaje na šíření informací, propagaci,
- ostatní výdaje, které vzniknou na základě grantové smlouvy – např. náklady na audit, na překlad zpráv a na certifikáty.

6.1.4 Bližší popis vybraných uznatelných nákladů

Zaměstnanci

Máme dva typy zaměstnanců:

- „*Stálé zaměstnance*“, kteří mají stálé pracovní smlouvy s přímým účastníkem.
- „*Dočasné zaměstnance*“, kteří mají dočasné pracovní smlouvy s přímým účastníkem.

Mzdové náklady zaměstnanců jsou přebírány z výplatní listiny a vyjadřují hrubý plat plus sociální srážky zaměstnance (například náhrada za dovolenou, penzijní příspěvky, zdravotní pojištění a platby sociálního zabezpečení). Placená pracovní doba musí být zaznamenávána během trvání projektu nějakým racionálním a spolehlivým způsobem (včetně pracovních výkazů). Zde musí být systém, který dovoluje sledovat a kontrolovat čas kohokoliv, kdo pracuje na projektu. Hodiny musí být počítány v souladu s obvyklými zvyklostmi přímého účastníka (vzít v úvahu obzvláště státní svátky, absenci, atd.).

Občanské sdružení Zelené bydlení stejně jako ostatní členové konsorcia využívají pro zaznamenávání odpracovaných hodin pracovníku na projektu tzv. *timesheet* viz. P VI na CD.

Trvalé vybavení

Jako základní pravidlo platí, že by mělo být uznáno trvalé vybavení jako aktivum za předpokladu, že:

- budoucí ekonomický přínos spojený s majetkem bude přínosem organizace,
- náklady majetku se dají spolehlivě určit.

Náklady na vybavení zahrnují všechny ty náklady, které jsou nezbytné k bezporuchovému provozu majetku, aby mohl být použit pro účely, na které byl zamýšlen. Náklady zahrnují nejen jeho počáteční kupní cenu, ale také náklady na přípravu stanoviště, na dodání a manipulaci, instalaci, na související odborné poplatky pro architekty a inženýry, pokud jsou nezbytné pro projekt a lze je zdůvodnit.

Pokud má majetek podstatné součástky, které mají buď jinou dobu životnosti nebo poskytují přínos i v jiných vazbách, pak by měla být každá z těchto součástí účtována jako oddělené aktivum.

Náklady, spojené s koupí majetku nebo leasingem s možností koupě pronajatého majetku, by měly být účtovány přímým účastníkem v souladu s jeho vlastními účetními zvyklostmi. Odpisování by mělo být účtováno do výsledovky pouze, pokud je zahrnuté v režijních nákladech.

Nicméně, respektováním principu zdravého finančního řízení, nemohou náklady uplatňované na trvalé zařízení, které je pořízeno leasingem s možností koupě, překročit výši nákladů, která by byla vyvolána v případě, kdyby byl majetek pořízen koupí a odpisován normálně.

Aby byl náklad uznatelný, musí být vyvolán v souladu s běžnými účetními zvyklostmi přímého účastníka a každý přímý účastník musí použít svůj vlastní systém odpisování pro trvalé vybavení.

Vybavení použité na projekt by mělo být účtováno v souladu s normálními pravidly odpisování přímého účastníka.

Odpisuje se v každém příslušném období. Plná hodnota odpisů zařízení během životnosti projektu nemůže být zaúčtována jako jedna částka v jednom období.

Odpisování může být kalkulováno na vybavení, které bylo zakoupeno před datem zahájení smlouvy a které bude použito na projekt.

Jen část z vybavení, které je používáno v rámci projektu, může být účtována. Rozsah užití (procento užití a čas) musí být kontrolovatelný.

Celkové odpisy nesmí překročit kupní cenu zařízení.

Odpisování trvalého zařízení použitého na projekt, může být účtováno ve shodě s obvyklými metodami přímého účastníka. Odpisování majetku použitého na hlavní administrativu organizace může být účtováno do režijních nákladů na stejné bázi, jako je uvedeno výše.

Tam, kde je obvyklou praxí přímého účastníka, považovat náklady trvalého vybavení (nebo některé z nich) za nepřímé náklady, nemohou být tyto náklady účtovány jako přímé uznatelné náklady, nýbrž jako nepřímé uznatelné náklady.

Cestovné a diety

Jako základní pravidlo platí, že skutečné cestovné náklady a s tím související stravovací náklady spojené s projektem, mohou být považovány za přímé uznatelné náklady za předpokladu, že se shodují s obvyklou praxí přímého účastníka.

Jestliže jsou však tyto náklady způsobeny pracovníkem přímého účastníka v rámci projektu a jsou refundovány přímým účastníkem na základě celkové jednorázové sumy nebo denní platby, pak se nepovažují za uznatelné náklady skutečné náklady, nýbrž se za uznatelné náklady považuje tato jednorázová suma nebo denní platba.

Tam, kde je obvyklou praxí přímého účastníka považovat cestovné a stravovací náklady (nebo některé z nich) za nepřímé náklady, nemohou být tyto náklady účtovány jako přímé náklady projektu, ale jako nepřímé náklady.

Spotřební materiál

Každý spotřební materiál, který je důležitý pro realizaci projektu, může být považován za přímý uznatelný náklad. Spotřební materiál obvykle souvisí s nákupem, zhotovením, opravou nebo použitím materiálů, zboží nebo zařízení a softwaru, který:

- není zařazen v soupisu trvalého vybavení přímého účastníka,
- není považován za kapitálový výdaj v souladu s obvyklými účetními principy a metodami přímého účastníka,
- má krátkou očekávanou dobu životnosti, ale určitě ne delší než je trvání projektu.

Tam, kde je obvyklou praxí přímého účastníka považovat náklady spotřebního materiálu (nebo některé z nich) za nepřímé náklady, nemohou být tyto náklady účtovány jako přímé uznatelné náklady, ale jako nepřímé uznatelné náklady.

Subdodávky

Předpokládá se, že přímí účastníci budou mít vlastní zdroje nezbytné k provádění činností v rámci projektu. Některé činnosti, které nemůže účastník realizovat sám nebo je to hospodárnější a efektivnější, jsou *subdodávány*. Subdodávky jsou udělovány na základě výběrového řízení. Do úvahy musí být brána cena, kvalita a platná národní legislativa.

Na základě velikosti a povahy subdodávky, se může výběr nabídky uskutečnit různými formami.

Ve velmi zjednodušené proceduře musí být obvykle předloženy tři odlišné nabídky a vyhodnoceny podle obvyklých stanovených kritérií. Je nutné zajistit, aby každá z nich byla posuzována nestranně a spravedlivě.

Subdodávky mohou mít také formu přímých uznatelných nákladů. I když podle základního pravidla jsou přímí účastníci schopni tuto práci provést sami. Jinými slovy, subdodávka je zpochybnění základního pravidla, které stanovuje, že úkoly projektu mají být realizovány přímými účastníky.

Subdodávka znamená dohodu o poskytování služeb souvisejících s úkoly spojenými s projektem, které nemohou být poskytnuty přímým účastníkem samotným. Je uzavřena mezi přímým účastníkem a jedním nebo více subdodavateli za účelem zvláštních potřeb projektu.

Zakázka jejíž náklady chceme uplatňovat jako uznatelné náklady, musí být udělena nabídce nejlepší ceny za podmínky průhlednosti a rovného zacházení. To znamená, že není nutné kompletní výběrové řízení pro všechny subdodávky. Na žádost Komise a především v případě auditu, musí být přímí účastníci schopní dokázat, že dodrželi podmínky průhlednosti a rovného zacházení.

Subdodávky se mohou vztahovat pouze k limitované části projektu a jsou prováděny jen třetí stranou.

Subdodavatel znamená třetí stranu provádějící subdodávané úkoly nebo menší úkoly, které se nevztahují k jádru věci projektu, prostřednictvím subdodávky s jedním nebo více přímými účastníky.

To znamená, že subdodávání mezi přímými účastníky *není možné* mimo výjimečných případů. Může to být případ, kdy jiné nezávislé oddělení jednoho přímého účastníka, které není zapojeno do projektu, poskytlo službu jinému přímému účastníkovi. Nicméně, pokud je to možné, měli bychom se tomu vyhnout.

Proto obecně hlavní náplní projektu nesmí být subdodávání. Když je nabídnuta subdodavateli zakázka, která je hlavní náplní projektu, tak:

- buď s předchozím schválením Komise,
- nebo subdodavatel se musí účastnit jako přímý účastník,
- nebo by měly být tyto úkoly přerozděleny mezi přímé účastníky.

Jestliže mohou být úkoly, které mají být subdodávány, provedeny přímými účastníky, nabídnutá subdodávka musí být odmítnuta.

Jestliže úkoly, které mají být subdodávány, se netýkají poskytnutí služby nebo se týkají poskytnutí služby, která však není důležitá pro projekt, nabídnutá subdodávka musí být také odmítnuta.

Úkoly mohou být subdodávány, jestliže:

- nemohou být realizovány přímými účastníky;
- týkají se poskytování služeb nezbytných pro úspěšné dokončení projektu;
- nepředstavují jádro projektu.

Přestože jsou subdodané služby vykonány subdodavatelem, zůstává plná zodpovědnost za tyto činnosti na přímém účastníkovi. Ten musí zajistit, aby určité požadavky Komise byly promítnuty do dohody se subdodavatelem.

Přímý účastník přebírá zodpovědnost za výkon subdodávky a za dodržení podmínek smlouvy. Subdodavatel se vzdává veškerých práv vůči Komisi a musí splňovat stejné podmínky jako přímý účastník.

V souvislosti s kontrolní činností a auditem je třeba zmínit, že auditorská práva Komise a Komory auditorů se vztahují i na subdodavatele. Přímí účastníci by měli zajistit, aby právo Komise a Komory auditorů provést audit byla rozšířena tak, aby umožnila provedení kontrolní činnosti nebo auditu u kteréhokoliv ze subdodavatelů nebo třetích stran, jejichž náklady jsou refundovány částečně nebo v plné výši z finančních příspěvků Společenství.

6.1.5 Nepřímé uznatelné náklady

Nepřímé náklady jsou součástí nákladů, které byly přidruženy nebo způsobeny společně dvěma nebo více nákladovými předměty, ale nejsou individuálně přímo spojeny ke každému z nich. Povaha nepřímých nákladů je taková, že není možné a nebo proveditelné měřit, jak velká část nákladů odpovídá jednotlivému nákladovému předmětu.

Tudíž nepřímé náklady jsou ty náklady, které nejsou přímo spojeny s projektem, nejsou označovány jako přímé náklady a které nezahrnují náklady přímo účtované projektem. Tyto náklady jsou stanoveny v souladu s účetními zvyklostmi přímého účastníka a jsou v přímém vztahu s přímými uznatelnými náklady projektu. Nepřímé náklady mohou být účtovány projektem na základě „plného nákladového modelu“ a to v takovém rozsahu, aby představovaly objektivní poměrné zastoupení celkových režijních nákladů organizace.

Za jistých podmínek, si mohou někteří účastníci účtovat paušální sazbu, aby pokryli své nepřímé náklady. V projektech 6. rámcového programu se to vztahuje na ty přímé účastníky, kteří užívají „model dodatečných nákladů“ s paušální sazbou pro nepřímé náklady (AC) nebo „plný nákladový model“ s paušální sazbou pro nepřímé náklady (FCF). V souladu s účetními principy přímého účastníka, mohou být následující položky považovány za nepřímé uznatelné náklady:

- náklady související s hlavní administrativou a managementem,

- náklady na prostory kanceláří. Tyto náklady zahrnují nájemné nebo odpisy budov a zařízení a další výdaje jako voda, topení, elektřina, údržba, pojištění a náklady na zajištění bezpečnosti,
- náklady na komunikaci, internet, poštovné a kancelářské potřeby,
- běžné vybavení kanceláře jako PC, laptopy,
- různé spotřební zboží, které se neustále používá,
- atd.

Rozdělení nákladů na přímé a nepřímé má vliv na výběr *nákladového modelu*. Nepřímé náklady nemusí být refundovány vždy stejně. Záleží již na typu nákladového modelu, který si účastník zvolí.

6.1.6 Nákladové modely

Pro účastníky projektu je velmi důležitý výběr nákladového modelu, na základě kterého budou refundovány náklady.

Účastníkům jsou dostupné 3 hlavní nákladové modely:

Plné náklady se skutečnými nepřímými náklady (FC – Full Cost with actual indirect costs)

Řadí se sem všechny uznatelné přímé a nepřímé náklady, které jsou účtovány přímými účastníky.

Plné náklady s paušální sazbou pro nepřímé náklady (FCF – Full Cost with indirect flat rate costs)¹

Jsou to všechny uznatelné přímé náklady a paušální sazba nepřímých nákladů. Paušální sazba činí 20 % všech přímých uznatelných nákladů mínus uznatelné náklady subdodávek.

¹ Týká se občanského sdružení Zelené bydlení.

Dodatečné náklady s paušální sazbou pro nepřímé náklady (AC – Additional Costs with indirect flat rate costs)

Jsou to všechny uznatelné přímé dodatečné náklady a paušální sazba pro nepřímé náklady. Paušální sazba činí 20 % všech přímých dodatečných nákladů mínus náklady vedlejších smluv.

Občanské sdružení si zvolilo nákladový model FCF. Tento nákladový model má tu výhodu, že občanské sdružení nemusí přesně sledovat nepřímé uznatelné náklady. Musí ale přesně stanovit přímé uznatelné náklady a z nich pak pomocí paušální sazby určit nepřímé náklady.

Pro třetí osoby (např. soukromí investoři, kteří si nechali zateplit dům, nainstalovat solární zařízení, postavit dům chráněný zemí apod.) je využíván FC nákladový model. Je to z toho důvodu, neboť FCF nákladový model není určen pro fyzické osoby.

FCF nákladový model se používá v malých a středních podnicích, mezinárodních organizacích a nekomerčních nebo neziskových organizacích.

Auditorské ověření

Audit je požadován od každého přímého účastníka v určitém stádiu trvání projektu. Cílem je potvrdit uznatelné náklady. Každý přímý účastník využije pro sestavení auditu vlastního externího auditora (nebo v případě státního orgánu může audit sestavit oprávněná úřední osoba). Auditované náklady jsou refundovány jako činnost managementu v rámci projektu (jsou financovány ze 100 %).

Pro integrované projekty je audit prováděn účastníky každý rok.

Předložením auditu se Komise nezřekne svého práva provést vlastní audit. Tento audit může být kdykoliv proveden, a to až do pěti let po ukončení projektu.

Úhrada nákladů

Obecné zásady

Jestliže EU poskytuje příspěvek k refundaci nákladů prostřednictvím grantu, musí být splněny následující dva principy:

- princip *neziskovosti*
- a princip *spolufinancování*.

Jako základní pravidlo aplikace těchto principů platí, že když je Společenstvím poskytnut příspěvek na základě grantu, pak tento grant:

- nemůže překročit 100 % celkových nákladů nepřímé činnosti (princip neziskovosti),
- nemůže být roven 100 % celkových nákladů nepřímé činnosti (princip spolufinancování).

Tento příspěvek může mít dvě formy:

- *grant na integraci,*
- *grant k rozpočtu.*²

Grant k rozpočtu

Dalším nástrojem 6. rámcového programu v rámci finanční účasti Společenství je grant k rozpočtu. Když se Společenství finančně účastní prostřednictvím grantu k rozpočtu, jsou při účtování a placení brány do úvahy:

- druh činností (výzkum a technologický rozvoj nebo inovační aktivity, demonstrační aktivity, školicí aktivity, aktivity managementu konsorcia, další specifické aktivity), které jsou kryty jednotlivými nástroji,
- vykazované nákladové modely užívané účastníky (plné náklady – FC, plné náklady s paušální sazbou pro nepřímé náklady – FCF, nebo dodatečné náklady s paušální sazbou pro nepřímé náklady – AC),
- maximální úhrada sazeb uznatelných nákladů podle typu činnosti a užití vykazovaných nákladových modelů,
- všechna specifická ustanovení 6. rámcového programu.

6.1.7 Pojetí příjmů

Jestliže jsou uznatelné náklady uhrazeny grantem, nesmí mít tento finanční příspěvek Společenství za účel nebo účinek vytvoření *zisku* pro příjemce.

Pojem zisk je definován jako nadbytek příjmů a výnosů nad náklady zmíněné činnosti. To má za následek, že finanční příspěvky Společenství pro grant k rozpočtu je počítán na bázi prozatímního rozpočtu a v souladu s maximální refundační sazbou uznatelných nákladů.

² Týká se občanského sdružení Zelené bydlení.

Tento prozatímní rozpočet se musí skládat z *předpokládaných uznatelných nákladů* stejně tak jako z *předpokládaných příjmů* a *výnosů* (jestliže mohou být předpovídány dopředu).

Příjmy projektu

V rámci projektu jsou brány do úvahy tři typy příjmů:

- *finanční transfery* nebo jejich ekvivalent od dodavatele z třetí strany,
- *věcné plnění* třetích stran,
- *příjem vytvořený projektem*.

V prvních dvou případech (finanční transfery nebo věcná plnění) jsou tyto příspěvky považovány za příjmy projektu, jestliže třetí strana výslovně určila jejich použití v rámci projektu. V případě, že je použití příspěvku dáno na vlastní úvaze účastníka, pak je považován tento příspěvek pouze za uznatelný náklad projektu ale ne za příjem.

Tam, kde jsou příspěvky třetí strany použity přímým účastníkem v rámci projektu, je poté nutné třetí osobu informovat o tomto použití a to buď podle národní legislativy nebo převládající praxe.

V případě příjmů, které byly vytvořeny samotným projektem, včetně prodeje aktiv, které byly zakoupeny v rámci projektu, jsou tyto příjmy považovány za příjmy projektu (např. zápisné na konferenci uskutečněnou konsorciem, prodej sborníku přednášek z konference, prodej zařízení, které bylo zakoupeno v rámci projektu atd.)

6.1.8 Zvláštní případ zdrojů zpřístupněných třetími stranami na základě dřívějšího ujednání

Zdroje poskytnuté třetími smluvními stranami mohou být uznány jako náklady projektu a potencionálně mohou být uhrazeny z finančního příspěvku Společenství, jestliže splňují všeobecné podmínky uznatelnosti nákladů.

V jistých případech, mohou být tyto příspěvky také považovány za příjem projektu. Tyto příspěvky mohou mít podobu finančních převodů nebo věcného plnění.

Aby mohly být považovány za uznatelné náklady, musí být splněny běžně uznávané podmínky nákladů. Kromě toho je požadováno:

- aby dohoda mezi účastníkem a třetí osobou existovala ještě před poskytnutím příspěvku třetí osobou na projekt.

- aby třetí strana a její zdroje byly zpřístupněny přímému účastníkovi.
- aby náklady vznikly v souladu s obvyklými účetními zvyklostmi třetí strany a splňovaly ostatní požadavky smlouvy a aby byly zaznamenány v účtech třetí strany nejpozději do data zahájení auditu.

6.1.9 Uznatelnost nákladů třetích osob

Třetí osobou rozumíme především investory. Mezi důležité investory patří soukromí investoři, kteří si v rámci demonstračních aktivit rozhodli postavit dům chráněný zemí, zateplit starší domek nebo např. nainstalovat solární systém.

Náklady třetích osob musí být ověřeny externím auditorem. To může být buď vlastní auditor třetí osoby (obvykle tam kde auditor přímého účastníka nemá přístup k účetním knihám třetí osoby nebo nemůže poskytnout kompletní záruku, že tyto náklady splňují kritéria smlouvy) nebo auditor přímého účastníka (např. na zdroje třetích stran, které jsou přidruženy společností nebo veřejným institucím, které mají společného auditora). Náklady z tohoto osvědčení jsou uznatelné náklady.

Když jsou náklady třetí osoby refundovány přímým účastníkem, musí auditor potvrdit, že tyto náklady jsou uvedeny v účetnictví přímého účastníka a že hodnota odpovídá hodnotě, která je uvedena v auditu přímého účastníka a nákladům uvedených v účetních knihách třetí osoby. Jestliže účastník refundoval vyšší hodnotu nákladů, než je hodnota uvedená v účetnictví třetí osoby, pak tato hodnota musí být považována za subdodávku a musí být aplikována pravidla ustanovená ve smlouvě pro tyto případy .

Pokud nejsou náklady třetí osoby refundovány přímým účastníkem, musí auditor ověřit, že uznatelné náklady byly nabyty v rámci projektu a že jsou uvedeny v účetnictví třetí osoby. Odpovědnost za průběh auditu náleží přímému účastníkovi. Třetí strany poskytnou přímému účastníkovi disponibilní zdroje jako třetí osoby uzavírající smlouvu s EU. Tyto třetí strany nemají ani práva ani závazky vůči Komisi a nezodpovídají se jí. Pouze přímí účastníci mají práva a povinnosti vůči Komisi.

6.1.10 Dopad na kalkulaci příspěvku Společenství

V době, kdy je odevzdáván konečný finanční výkaz, jsou všechny příjmy projektu obdržené každým přímým účastníkem zaneseny na účty, aby se mohl vypočítat konečný finanční příspěvek Společenství. U každého přímého účastníka *nesmí* finanční příspěvek Společenství (počítaný podle refundované sazby pro aktivity, ve kterých je práce

vykonávána) přesáhnout celkové uznatelné náklady mínus příjmy projektu. Tam, kde příjmy převýší protějšek financování přímého účastníka, který používá plnou nákladovou základnu, bude snížen finanční příspěvek Společenství. Finanční příspěvek nemůže vytvořit účastníkům *zisk*.

6.2 Milliarium

Výkaz uznatelných nákladů jsem sestavovala pomocí programu *Milliarium*. Jedná se o software poskytnutý EU v rámci projektu Energy in Minds!

Milliarium je internetová pomůcka upravená podle přání zákazníka pro všechny obchodní partnery v oblasti evropských výzkumných projektů.

Slouží jako centrální databáze pomáhající v každodenním řízení projektů z Evropské komise. Slouží ke snadnému a jednotnému zpracování jednotlivých zpráv, které jsou každoročně předkládány Evropské komisi.

Tento program umožňuje získat okamžitý přehled o současném stavu projektů a příspěvků.

Tento program slouží:

- k evidenci nákladů spojených s projektem,
- k evidenci zaměstnanců,
- k sestavení Form C (výkaz uznatelných nákladů),
- můžeme zde sledovat příspěvek Společenství,
- ke správě třetích stran a k evidenci jejich nákladů.

6.3 Sestavení výkazu uznatelných nákladů (Form C) v programu Milliarium

V navigační oblasti se mi zobrazí projekty, které jsou zpřístupněny občanskému sdružení. V našem případě jde o projekt *Energy in Minds!*

Občanské sdružení má přístup pouze k určitým částem programu, to již záleží na rozsahu uživatelských práv, které byly jednotlivým účastníkům propůjčeny Evropskou unií. Také rozsah funkcí, které jsou dány k dispozici, je omezen poskytnutými uživatelskými právy.

Pro naše účely je rozhodující složka *Finance*.

Výkaz uznatelných nákladů je umístěn ve složce Finance a je zde uváděn pod názvem **Form C** (Formulář C). Form C je jedna ze základních zpráv, které jsou každoročně předkládány Evropské komisi.

6.3.1 Struktura Form C

Form C se skládá z následujících částí:

V úvodu Form C jsou uvedeny **všeobecné informace** o:

- smlouvě – číslo smlouvy, název projektu ...
- přímém účastníkovi – právní název firmy, jméno kontaktní osoby, telefon, typ nákladového modelu, paušální sazba pro nepřímé náklady, vykazovací období...

První část obsahuje informace o **třetí osobě**.

Druhá část Form C obsahuje veškeré **reálné uznatelné náklady**.

Náklady jsou zde rozděleny na přímé a nepřímé a dále podle typu aktivity, do které náležejí. Jedná se o následující aktivity :

- training (školení),
- management (řízení projektu),
- research (výzkumné činnosti),
- demonstration (demonstrační aktivity).

Náklady jsou rozděleny podle typu aktivit, neboť každá aktivita je financována Evropskou unií rozdílně viz. 6.1.

Dále jsou zde rozděleny náklady podle osoby, které tyto náklady vznikly :

- contractor (přímý účastník),
- third party (třetí osoba).

Také zde nalezneme total costs (celkové náklady).

Třetí část zahrnuje vykazované **příjmy**.

Čtvrtá část obsahuje **úrok**, který vzniká v důsledku získávání předplatby od EU.

Pátá část zahrnuje požadavek na **finanční příspěvek** v rámci 6. rámcového programu EU. Software Millennium automaticky vypočítá finanční příspěvek.

Šestá část obsahuje *auditorský certifikát*, je zde uvedeno vykazované období, které je kryto auditorským certifikátem, název auditora a uvedení nákladů dle auditorského certifikátu.

Sedmá část zahrnuje *devizový kurz*, který je užíván přímým účastníkem.

Osmá část obsahuje *certifikát přímého účastníka*. Zde se účastník (občanské sdružení Zelené bydlení) zavazuje, že všechny data uvedené ve Form C jsou úplné a pravdivé a že odpovídají smlouvám a že je k dispozici kompletní dokumentace, která je dána k dispozici kdykoliv na požádání Komise nebo Komory auditorů k ověření.

Částky uváděné v této zprávě jsou uváděny v měně **Euro**. Občanské sdružení si mohlo zvolit ze dvou kurzů České koruny vůči Euru:

1. kurz platný v den, ve kterém reálné náklady vznikly,
2. kurz platný první den v měsíci, který následuje po ukončení vykazovacího období.

Občanské sdružení Zelené bydlení využilo první možnosti, tzn. že občanské sdružení využívá kurz, který platí v den, ve kterém reálné náklady vznikly. Denní měnové kurzy jsou pevně stanoveny *Evropskou centrální bankou*. Občanské sdružení musí tento kurz aplikovat během celého trvání projektu.

6.3.2 Sestavení Form C

Aby bylo možné sestavit Form C, musím určit veškeré uznatelné náklady občanského sdružení Zelené bydlení a zanést je s potřebnými daty do programu Milliarium. Uznatelné náklady určuji podle charakteristiky nákladů vymezených Evropskou unií viz. 6.1. Tzn., že ze všech nákladů, které občanské sdružení Zelené bydlení během šesti měsíců trvání projektu vytvořilo, vyberu uznatelné náklady. Tyto náklady dále rozdělím na přímé a nepřímé uznatelné náklady. Na základě tohoto rozdělení bude vypočten příspěvek EU, který bude sloužit k refundaci nákladů.

Všechny zjištěné uznatelné náklady přímého účastníka zanesu v programu Milliarium do tabulky *Actual costs contactor* (Reálné náklady přímého účastníka) a *Actual costs third party* (Reálné náklady třetí strany).

Během období od 1. 6. 2005 do 30. 11. 2005 vznikly následující uznatelné náklady:

Date	Item	Activity Groups	Eligible cost
15.11.05	personal cost	demonstration, management, research, training	2 678,40 €
30.10.05	personal cost	research, training	465,00 €
24.10.05	travel cost	management, research	254,66 €
18.10.05	meals	management	41,74 €
30.09.05	rent of the training centre	research	81,22 €
30.09.05	personal cost	research, training	465,00 €
29.09.05	refreshments	research	38,13 €
26.09.05	rent of data projector	training	18,14 €
24.09.05	rent of the training centre	training	147,04 €
24.09.05	lecture fee	training	33,89 €
23.09.05	refreshments	training	58,36 €
23.09.05	refreshments	training	55,23 €
16.09.05	refreshments	training	7,84 €
31.08.05	personal cost	research	465,00 €
29.07.05	personal cost	research	465,00 €
24.06.05	travel cost	management	228,17 €
–	total costs	–	5 502,82 €

Tab. 1. Actual costs contractor (Reálné náklady přímého účastníka)

Zdroj: [14]

V tabulce *Actual costs contractor* sleduji pouze přímé uznatelné náklady. Nepřímé uznatelné náklady sledovat nemusím, neboť občanské sdružení využívá FCF nákladový model (plné náklady s paušální sazbou pro nepřímé náklady). Nepřímé uznatelné náklady určím pomocí paušální sazby. Paušální sazba u nákladového modelu FCF činí 20 % z přímých uznatelných nákladů, od kterých musím odečíst náklady subdodávky. Jelikož nám žádná subdodávka během šesti měsíců trvání projektu nevznikla, budou nepřímé uznatelné náklady činit:

$$\frac{5\,502,82 \times 20}{100} = \underline{\underline{1\,100,564 \text{ €}}}$$

Během dosavadního trvání projektu vznikly občanskému sdružení následující náklady třetí osoby:

Date	Item	Activity Groups	Eligible cost
15.11.05	ST systém	demonstration	6 305,00 €
–	total direct costs	–	6 305,00 €

Tab. 2. Actual costs third party (Reálné náklady třetí osoby)

Zdroj: [14]

6.4 Výkaz uznatelných nákladů – Form C

Poté, co jsem určila veškeré uznatelné náklady občanského sdružení Zelené bydlení, mohu zhotovit Form C (výkaz uznatelných nákladů).

Form C Financial Statement per Activity for an Integrated Project

Type of instrument	Integrated Project	Type of Action (if necessary)	N.A.
Project Title (or Acronym)	Energy in Minds!	Contract n	513479
Contractors Legal Name	Green Housing Association		
Legal Type	Private		
Contact Person	Mr Frkal, Ludek	Telephone	+420-577-103-212
Telecopy	+420-577-103-303	E-mail	zelene.bydleni@volny.cz
Cost model used (AC//FC or FCF)	FCF	Indirect costs (Real or Flat Rate of 20% of Direct costs, except subcontracting)	20% Flatrate
Period from	2005-06-01	to	2006-11-17

1- Resources (Third party(ies))

Are there any resources made available on the basis of a prior agreement with third parties identified in Annex I of the contract (Yes/No)	YES		
If Yes, please provide the following information			
Third Party 1 (Y1) Legal Name	Jaromir Betak	Cost model used	FC
Third Party 2 (Y2) Legal Name		Cost model used	
Third Party 3 (Y3) Legal Name		Cost model used	
Third Party 4 (Y4) Legal Name		Cost model used	

If necessary add another Form C.

2- Declaration of eligible costs (in €)

Please complete only the activity covered by the relevant instrument (and type of action) indicated above and as mentioned in Article II.25 and/or in Annexes I and III of the contract.

If you are a contractor using the additional cost model (AC):

- indicate only your additional eligible costs except for Management of the Consortium Activity for which you may indicate your full eligible costs;

- do not declare eligible direct additional costs specifically covered by contributions from third parties as mentioned in Article II.20 and II.23.a and b of the contract.

If you are a contractor using full cost model (FC/FCF), indicate your full eligible costs.

The costs declared should distinguish between direct and indirect costs.

If necessary, adjustments to previous period(s) may be included where appropriate.

	Type of Activity											
	Research and Technological Development/ Innovation (A)		Demonstration (B)		Training (C)		Management of the Consortium (D)		Other Specific Activities (E)		Total (F) = (A)+(B)+(C)+(D) + (E)	
	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)
Direct costs (€)	2,738.64	0.00	401.76	6,305.00	861.76	0.00	1,500.65	0.00			5,502.82	6,305.00
Of which subcontracting (€)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00			0.00	0.00
Indirect costs (€)	547.72	0.00	80.35	0.00	172.35	0.00	300.13	0.00			1,100.56	0.00
Adjustments to previous period(s) (€)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00			0.00	0.00
Total costs (€)	3,286.37	0.00	482.11	6,305.00	1,034.11	0.00	1,800.78	0.00			6,603.38	6,305.00

3- Declaration of receipts (in €)

If you are a contractor using the additional cost model (AC), indicate only receipts covered by article II.23.c of the contract.

If you are a contractor using a full cost model (FC/FCF), indicate receipts covered by Article II.23 of the contract.

	Type of Activity													
	Research and Technological Development/ Innovation (A')		Demonstration (B')		Training (C')		Management of the Consortium (D')		Other Specific Activities (E')		Total (F') = (A')+(B')+(C')+(D') + (E')			
	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)	Contractor	Third Party(ies)		
Total receipts (€)													0.00	0.00

4- Declaration of interest generated by the pre-financing (in €)

To be completed only by the coordinator.

Did the pre-financing (advance) you received by the Commission for this period earn interest (Yes/No)	
If yes, please indicate the amount (in €)	

5- Request of FP6 Financial Contribution (in €)

For this period, the FP6 Community financial contribution requested is equal to (amount in €). 6,853.57 €

6- Audit Certificates

According to the contract, does this Financial Statement need an audit certificate (or several in case of Third party(ies) delivered by independent auditor(s)? (Yes/No)	YES
If Yes, does this (those) audit certificates cover only this Financial Statement per Activity? (Yes/No)	YES
If No, what are the periods covered by this (those) audit certificate(s)?	From-To
What is the total cost of this(those) audit certificate(s) (in €) per independent auditor(s)?	405.00 €
Audit certificate of the contractor (X)	
Legal name of the audit firm <input type="text" value="Sdruzeni auditoru Zlin, s.r.o."/>	Cost of the certificate <input type="text" value="315.00 €"/>
Audit certificate(s) of the third party(ies) (Ys) (if necessary)	
Y1: Legal name of the audit firm <input type="text" value="Sdruzeni auditoru Zlin, s.r.o."/>	Cost of the certificate <input type="text" value="90.00 €"/>
Y2: Legal name of the audit firm <input type="text"/>	Cost of the certificate <input type="text"/>
Y3: Legal name of the audit firm <input type="text"/>	Cost of the certificate <input type="text"/>
Y4: Legal name of the audit firm <input type="text"/>	Cost of the certificate <input type="text"/>
If necessary add another Form C	Total (Z) = (X) + (Ys) <input type="text" value="0.00 €"/>
Reminders: The cost of an audit certificate is included in the costs declared under the activity Management of the Consortium. The required audit certificate(s) is(are) attached to this Financial Statement.	

7- Conversion rates

Costs incurred in currencies other than EURO shall be reported in EURO.
Please mention the conversion rate used (only one choice is possible) Please note the same principle applies for receipts.

Contractor	
- Conversion rate of the date of incurred actual costs? (YES/NO)	YES
- Conversion rate of the first day of the first month following the period covered by this Financial Statement? (YES/NO)	NO
Third Party(ies) (if necessary)	
Third Party 1 (Y1)	
- Conversion rate of the date of incurred actual costs? (YES/NO)	YES
- Conversion rate of the first day of the first month following the period covered by this Financial Statement? (YES/NO)	NO
Third Party 2 (Y2)	
- Conversion rate of the date of incurred actual costs? (YES/NO)	
- Conversion rate of the first day of the first month following the period covered by this Financial Statement? (YES/NO)	
Third Party 3 (Y3)	
- Conversion rate of the date of incurred actual costs? (YES/NO)	
- Conversion rate of the first day of the first month following the period covered by this Financial Statement? (YES/NO)	
Third Party 4 (Y4)	
- Conversion rate of the date of incurred actual costs? (YES/NO)	
- Conversion rate of the first day of the first month following the period covered by this Financial Statement? (YES/NO)	

8- Contractors Certificate

We certify that:

- the costs declared above are directly related to the resources used to reach the objectives of the project;
- receipts declared above are directly related to the resources used to reach the objectives of the project;
- the costs declared above fall within the definition of eligible costs specified in Article II.19, II.20, II.21, II.22 and II.25 of the contract, and, if relevant, in Annex III and Article 9 (special clauses) of the contract.
- the receipts declared above fall within the definition of receipts specified in Article II.23 of the contract;
- the necessary adjustments, especially to costs reported in previous Financial Statement(s) per Activity, have been incorporated in the above Statement;
- the above information declared is complete and true;
- there is full supporting documentation to justify the information hereby declared. It will be made available at the request of the Commission and in the event of an audit by the Commission and/or by the Court of Auditors and /or their authorised representatives.

Contractors Stamp	Name of the Person responsible for the work	Name of the duly authorised Financial Officer
	Date	Date
	Signature	Signature

6.5 Výkaz uznatelných nákladů – Form C – komentář

Rozpočet celkových nákladů občanského sdružení Zelené bydlení na **18 měsíců** trvání projektu činí **202 649,00 €**. Rozpočtované náklady na **6 měsíců** trvání projektu se rovnají **67 549,70 €**.

V *první části* Form C jsou sledovány *náklady třetí osoby*. V našem případě se rozumí třetí osobou soukromý investor, který si nechal v rámci projektu Energy in Minds! nainstalovat solární systém.

Jako fyzická osoba využívá třetí osoba FC nákladový model tzn. plné náklady se skutečnými nepřímými náklady. Zde činí uznatelné náklady třetí osoby **6 305,00 €**. V této částce jsou zahrnuty přímé i nepřímé uznatelné náklady. Neboť se jedná o demonstrační aktivitu, budou tyto náklady refundovány prostřednictvím přímého účastníka (Zeleným bydlením) z 35 % Evropskou unií.

V *druhé části* sledujeme **reálné uznatelné náklady** přímého účastníka a třetí osoby. Tyto náklady dále rozdělujeme na *přímé a nepřímé uznatelné náklady*.

Přímé uznatelné náklady přímého účastníka činí **5 502,82 €**.

Nepřímé uznatelné náklady jsem určila jako **20 %** přímých uznatelných nákladů. Nepřímé uznatelné náklady se rovnají **1 100,56 €**.

Sledování nepřímých uznatelných nákladů prostřednictvím paušální sazby má své nesporné výhody. Vymezení nepřímých uznatelných nákladů je velmi obtížné, neboť občanské sdružení vyvíjí aktivity nejen v rámci projektu Energy in Minds!, ale i mimo něj přímo pro Zelené bydlení. Jedná se o náklady jako např. výdaje na topení, elektřinu, údržbu, pojištění, administrativu, management, vybavení kanceláře jako počítače, laptopy aj. Zde není možné nebo proveditelné měřit, jak velká část nákladů odpovídá jednotlivému nákladovému předmětu. Tyto náklady byly vyvolány společně dvěma nebo více nákladovými předměty.

Text	Sum
Direct costs (přímé náklady)	11 807,82 €
Indirect costs (nepřímé náklady)	1 100,56 €
Total costs (celkové náklady)	12 908,38 €

Tab. 3. Total real costs contractor

Zdroj: vlastní

Přímé uznatelné náklady činí tedy **5 502,82 €**.

Text	Percent
Personal cost (mzdové náklady)	82,50 %
Travel cost (cestovní náklady)	8,80 %
Rent of the training centre (nájemné školícího střediska)	4,10 %
Refreshments (občerstvení)	2,90 %
Meals (výdaje na stravování)	0,75 %

Text	Percent
Lecture fee (poplatek za přednášku)	0,62 %
Rent of data projector (nájemné za data projektor)	0,33 %
Total costs (celkové náklady)	100,00 %

Tab. 4. Eligible direct costs of contractor (Uznatelné náklady přímého účastníka)

Zdroj: vlastní

Jak je patrné z tabulky činí *mzdové náklady* podstatnou část přímých uznatelných nákladů přímého účastníka. Mzdové náklady činí 82 % z celkových přímých uznatelných nákladů. Mzdové náklady určují pomocí *time sheets*, což jsou tabulky, které jsou určeny k zaznamenávání odpracovaných hodin pracovníků v rámci projektu viz. P VI na CD.

Mzdové náklady jsou opět rozděleny podle typu aktivit do skupin:

Text	Percent	Sum
Training (školení)	9,5 %	431,15 €
Management (řízení projektu)	23 %	1 043,83 €
Research/ innovation/ information (výzkumné činnosti, inovace, informace)	62 %	2 813,81 €
Demonstration (demonstrační aktivity)	5,5 %	249,61 €
Total personal costs	100 %	4 538,40 €

Tab. 5. Rozdělení mzdových nákladů dle typu aktivit

Zdroj: vlastní

Nejvíce mzdových nákladů je v prvních měsících projektu vyčleněno na informační aktivity, neboť je nutné seznámit projekt Energy in Minds! široké veřejnosti. Tyto náklady jsou refundovány EU ze 100 %.

Podstatná část nákladů je věnována na management, tedy na řízení projektu. To je však v zahajovacím období nutné. Aby se projekt dobře rozjel, musí být do řízení projektu investováno.

Pro přehlednost uvádím tabulku celkových reálných nákladů.

Text	Sum
Actual costs contractor (reálné náklady přímého účastníka)	6 603,38 €
Actual costs third party (reálné náklady třetí osoby)	6 305,00 €
Total costs (celkové náklady)	12 908,38 €

Tab. 6. Total costs

Zdroj: vlastní

7 ZÁVĚR

Celkové rozpočtované náklady občanské sdružení na **6 měsíců** trvání projektu se rovnají **67 549,70 €**.

Celkové uznatelné náklady občanského sdružení Zelené bydlení, které vznikly během **šesti měsíců** trvání projektu Energy in Minds!, činí **12 908,38 €**. Vyčerpané prostředky neodpovídají ani 1/3 čerpání rozpočtu. Rozpočet je čerpán pouze z **19 %**.

Občanské sdružení Zelené bydlení je velmi opatrné v čerpání rozpočtu. Důvodem je především to, že nezískalo předplatbu od Evropské unie.

Předplatba od EU je určena vždy na 18 měsíců trvání projektu. Předplatba pro občanské sdružení Zelené bydlení byla určena ve výši **76 353,00 €**. Tato předplatba byla určena, ale občanské sdružení Zelené bydlení ji nezískalo.

Nutností pro získání předplatby byla garance od banky. Občanské sdružení Zelené bydlení se pokusilo získat garanci. Zprvu to vypadalo jako jednoduchá formalita, která se později ukázala jako nepřekonatelný problém. České banky nejsou uzpůsobeny na poskytování záruky neziskovým organizacím. Neziskové organizace se nemají čím zaručit, což vyplývá již z jejich názvu. Nemají majetkovou podstatu jako jiné právnické osoby. Proto musí občanské sdružení Zelené bydlení hledat přechodné zdroje ke krytí svých nákladů. Po překonání 18 měsíců získá občanské sdružení zpětně tuto předplatbu a dále také předplatbu na dalších 18 měsíců již bez nutnosti garance od banky.

Po celkovém zhodnocení nákladů občanského sdružení Zelené bydlení, bych doporučila větší odvahu při čerpání rozpočtu.

Pouze na základě uznatelných nákladů je určován příspěvek vyhrazený k refundaci nákladů. Pokud bude čerpán rozpočet stejným tempem, bude vypočten malý příspěvek a předplatba na dalších 18 měsíců bude nízká.

Nejvyšší položku přímých uznatelných nákladů přímého účastníka činí mzdové náklady (82%). Je to dáno především tím, že projekt je teprve ve svých počátcích. Nejvyšší položku nákladů budou tvořit demonstrační aktivity, které teprve proběhnou. Přesto, že činí mzdové náklady nejvyšší část přímých uznatelných nákladů, jsou čerpány velmi opatrně. Je to opět dáno tím, že občanské sdružení nezískalo předplatbu na prvních 18 měsíců trvání projektu.

Hlavním problémem čerpání nákladů občanského sdružení Zelené bydlení není ani tak čerpání rozpočtu, jako **získávání zdrojů ke krytí těchto nákladů**.

Občanské sdružení nekalkulovalo s tím, že by se v této situaci mohlo ocitnout. Automaticky počítalo s poskytnutím garance od banky, což se neuskutečnilo. Ze čtyř členů konsorcia získal předplatbu jediný člen a to Magistrát města Zlína.

Jedním z řešení, které by mohlo občanskému sdružení Zelené bydlení pomoci překonat 18 měsíců bez předplatby od Evropské unie, by bylo získat *překlenovací úvěr*. Tento překlenovací úvěr je, ale spojen s vyššími transakčními náklady a se značnou administrativou. Nejlepším řešením by bylo, získat tento úvěr přímo od Magistrátu města Zlín, které již předplatbu od Evropské unie získalo, popřípadě z řad svých členů. Zde by se ušetřily transakční náklady. Zde jsou přece jen vztahy více založeny na důvěře členů.

Získat úvěr od banky by bylo mnohem složitější. Úvěrová politika komerčních bank nerozlišuje předmět činnosti klientů, a tak je úvěrový proces téměř totožný pro klienty ziskových i neziskových odvětví. Neziskové organizace představují pro banky vyšší riziko, než ziskové organizace. Banky, když už poskytnou neziskové organizaci úvěr, jedná se o úvěr střednědobý nebo dlouhodobý. U krátkodobých lze očekávat, že neziskové organizace budou mít problémy s jejich splácením.

Lze doporučit, aby neziskové organizace financovaly spíše regionální banky, které si tím mohou vytvářet své image.

8 RESUMÉ

Im Vorwort dieser Arbeit wollte ich Ihnen mit der Firma vertrauen. Es handelt sich um gemeinwirtschaftlichen Nutzungsbetrieb. Der Name ist bürgerliche Vereinigung Zelené bydlení. Bürgerliche Vereinigung Zelené bydlení hat den Standort in Louky-Zlín, Chmelská Strasse.

Das Thema meiner Diplomarbeit ist „*Die Problematik der fähigen Kosten vom Projekt Energy in Minds! für Programm EU Concerto*“. Das Ziel meiner Diplomarbeit ist Bearbeitung der Bericht der fähigen Kosten.

Meine Diplomarbeit habe ich in zwei Hauptteile geteilt:

- Der theoretische Teil
- Der analytische Teil

Vor der Verarbeitung des theoretischen Teils habe ich die Literatur durchgearbeitet.

Im *theoretischen Teil* habe ich Begriffen erklärt, die mit dem analytischen Teil zusammen hängen. Ich habe vor allem den Begriff von gemeinwirtschaftlichem Nutzungsbetrieb beschrieben. Weiter sind Informationen um Programm EU Concerto und Projekt Energy in Minds! hier.

Im *analytischen Teil* habe ich zuerst bürgerliche Vereinigung Zelené bydlení charakterisiert. Ich habe mich auf Gebiet von den Kosten mit der Rücksicht auf EU konzentriert.

Zur Bearbeitung der Bericht der fähigen Kosten habe ich die Software Milliarium benutzt. Diese Software war von der Europäischen Union gewährt.

Ich habe Kosten auf fähige und unfähige Kosten und dann auf direkte und indirekte fähige Kosten geteilt.

Dann habe ich Bericht der fähigen Kosten und seinen Kommentar bearbeitet.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] DVOŘÁČEK, J. *Finanční řízení. Sborník vybraných materiálů specializačního kurzu „Řízení neziskových organizací“*. 1. vyd. Praha: ANGES, 1999. ISBN 80-902633-5-6.
- [2] FRIŠTENSKÁ, H. *Obecné otázky neziskového sektoru*. 1. vyd. Praha: AGNES, 1999. ISBN 80-902633-2-1.
- [3] KRÁL, B. *Manažerské účetnictví*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2003. ISBN 80-7261-062-7.
- [4] OMONDI, R., MUNEVAR, J., LILJEGREN, C., NAPPINI, F., SOELTENFUSS, J. *Průvodce fondy EU pro neziskové organizace*. 1. vyd., Praha: Nadace rozvoje občanské společnosti., 2005. ISBN 80-902302-5-3
- [5] REKTOŘÍK, J. A KOLEKTIV. *Organizace neziskového sektoru*. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, s.r.o., 2001. ISBN 80-86119-41-6.
- [6] RŮŽIČKOVÁ, R. *Neziskové organizace*. 6. aktualizované vydání, Ostrava: ANAG, 2004. ISBN 80-7263-220- 5.
- [7] ŠIKLOVÁ, J. *Obecné otázky neziskového sektoru. Sborník vybraných materiálů specializačního kurzu „Řízení neziskových organizací“*. 1. vyd., Praha: ANGES, 1999. ISBN 80-902633-2-1.
- [8] VILAMOVIČ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie*. 1. vyd., Praha: GRADA Publishing a. s., 2005. ISBN 80-247-1194-X.
- [9] Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- [10] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- [11] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- [12] Zákon č. 586/1992 Sb., obchodní zákoník
- [13] *Poslání, stanovy a aktivity o.s. Zelené bydlení* [online]. [cit. 2005-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.zelenedomy.cz/>>.
- [14] *Milliarium* [online]. [cit. 2005-11-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.milliarium.gabo.de/>>.
- [15] *Annex I of the contract – Description of Work*.
- [16] *Guide to Financial Issues Relating to Indirect Actions of the Sixth Framework Programmes*.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Actual costs contractor (Reálné náklady přímého účastníka)	48
Tab. 2. Actual costs third party (Reálné náklady třetí osoby)	49
Tab. 3. Total real costs contractor (Celkové reálné náklady přímého účastníka).....	53
Tab. 4. Eligible direct costs of contractor (Uznatelné náklady přímého účastníka).....	54
Tab. 5. Rozdělení mzdových nákladů dle typu aktivit	54
Tab. 6. Total costs (Celkové náklady)	55

SEZNAM PŘÍLOH NA CD

- P I Annex I. – „Description of Work“.
- P II Contract with the European Community.
- P III Financial guidelines.
- P IV Milliarium – prezentace.
- P V Quick star Milliarium.
- P VI Time sheet.